

**TWEE NIEUWE BIDSPRINKHANEN OP DE
LIJST VAN GEÏMPORTEERDE SOORTEN
(MANTODEA: EMPUSIDAE)**

Madeleine van Eijk & Jinze Noordijk

In het kader van het project Signalering Exoten dat de soortenorganisaties uitvoeren voor het Team Invasieve Exoten (van buRo, NVWA) is het de bedoeling om een brede groep van waarnemers te motiveren en vergemakkelijken om waarnemingen van exoten door te geven. Bidsprinkhanen zijn een groep van opvallende, grote insecten, waarbij je nu niet meteen denkt aan ontmoetingen in Nederland, ondanks de voorzichtige vestiging van de Europese bidsprinkhaan *Mantis religiosa* (Linnaeus, 1758) (Noordijk & Swart 2021). Toch worden ook deze insecten steeds vaker gezien bij ons. Exotische soorten duiken soms op nadat ze door mensen versleept zijn en juist deze introducties kunnen ontdekt worden door ‘citizen scientists’. In Nederland is zo *Iris oratoria* (Linnaeus, 1758) op een huisjespark gefotografeerd na een waarschijnlijke import met toeristen en *Hierodula tenuidentata* Saussure, 1869 is gevonden in tuinen, na waarschijnlijke aanvoer met planten uit Zuid-Europa (Kühnen & Noordijk 2023, Noordijk 2024). In het kader van dit project is de collectie van NIVIP (NVWA) nagelopen omdat hier ook bidsprinkhanen in staan, als importintercepties. Wij rapporteren hier over twee soorten die in de collectie aanwezig zijn, die nog niet eerder uit Nederland gemeld waren.

De eerste betreft *Blepharopsis mendica* (Fabricius, 1775) (fig. 1). Een levend volwassen vrouwtje is op 26 februari 2021 op een plantenvείling in Aalsmeer (NH) aangetroffen. Dit is een soort uit Noord-Afrika (Canarische Eilanden tot Egypte en Ethiopië) en Zuidwest-Azië (tot in India) (Battiston et al. 2010). De soort is erg kenmerkend en gemakkelijk op naam te brengen, door het brede en lateraal getande pronotum en het fraaie kleurenpatroon van groen met lichte vlekken.

De tweede nieuwe importsoort betreft *Empusa fasciata* Brulle, 1832 (fig. 2), waarvan een levende juveniel op 11 september 2024 in Maasdijk (ZH) werd aangetroffen tussen uit Griekenland geïmporteerde kiwis *Actinidia chinensis*. *Empusa fasciata* komt voor in het oostelijke mediterrane gebied, in zowel Europa, Noord-Afrika en Azië (Battiston et al. 2010). Het is een warmteminnende soort van lage vegetatie. Determinatie van de Europese soorten uit het genus *Empusa* kan met het werk van Battiston et al. (2010).

Blepharopsis mendica en *E. fasciata* komen uit de familie Empusidae. Beide soorten hebben een

Figuur 1. *Blepharopsis mendica*, import 26 februari 2021, Aalsmeer (NH). Foto Madeleine van Eijk.

Figure 1. *Blepharopsis mendica*, import 26 February 2021, Aalsmeer (province of Noord-Holland). Photo Madeleine van Eijk.

Figuur 2. *Empusa fasciata*, import 11 september 2024, Maasdijk (ZH). Foto Madeleine van Eijk.
 Figure 2. *Empusa fasciata*, import 11 september 2024, Maasdijk (province of Zuid-Holland). Photo Madeleine van Eijk.

levenscyclus waarbij de jonge bidsprinkhanen in de zomer uit het ei komen, de nimfen overwinteren en de ontwikkeling naar het volwassen stadium in het voorjaar plaatsvindt.

Met deze vondsten kennen we nu vier incidenteel geïmporteerde bidsprinkhaansoorten in Nederland. Met de opkomst van online platforms voor natuurwaarnemingen en steeds gemakkelijkere fotografiemogelijkheden, is het onze verwachting dat er snel meer soorten zullen worden waargenomen, helemaal omdat elders in Europa ook exotische soorten aan het aanslaan en uitbreiden zijn.

LITERATUUR

- Battiston, R., L. Picciau, P. Fontana & J. Marshall 2010. Mantids of the Euro-Mediterranean Area. – WBA Handbooks 2, Verona.
- Kühnen, J. & J. Noordijk 2023. Eerste vondst van de Aziatische bidsprinkhaan *Hierodula tenuidentata* in Nederland (Mantodea: Mantidae). – Entomologische Berichten 83: 62-64.
- Noordijk, J. 2024. De bidsprinkhaan *Iris oratoria* naar Nederland versleept (Mantodea: Eremiaphilidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 63: 31-32.
- Noordijk, J. & R. Swart 2021. De Europese bidsprinkhaan *Mantis religiosa* (Mantodea: Mantidae), een zich vestigende soort in Nederland. – Entomologische Berichten 81: 42-45.

SUMMARY

Two new species of praying mantis on the list of imported species in the Netherlands (Mantodea: Empusidae)

Here we report on import interceptions of two species of praying mantis, previously unreported for the Netherlands. They are one individual of *Blepharopsis mendica* found in a plant auction in 2021 and one individual of *Empusa fasciata*, imported with kiwis from Greece in 2025.

M. van Eijk
 Nederlands Instituut voor Vectoren, Invasieve planten en Plantgezondheid (NIVIP), Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), Wageningen
 m.vaneijk@nvwa.nl

J. Noordijk
 EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden
 jinze.noordijk@naturalis.nl